

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ **ОЛИЙ ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**Тошкент ирригация ва кишлок хужалигини
механизациялаш мухандислари институти**

“Хаёт фаолияти хавфсизлиги”

КАФЕДРАСИ

**МАВЗУ: Республикада халокатлар тиббий
хизматининг ташкил этилиши ва унинг асосий
вазифалари. Жабрланганларга бирламчи тиббий
ёрдам курсатишнинг тартиб қоидалари.**

Режа:

- Ҳалокатлар тиббиёти ва унинг вазифалари;
- ФВ аҳоли ва ҳудудларини тиббий таъминлаш;
- Жабрланишлар тасниф, тиббий саралаш ва эвакуация;

Адабиётлар:

- 1. «Фуқаро муҳофазаси тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси қонуни. 2000 йил 26 май.
- 2. «Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш Давлат дастури тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1998 йил 10 ноябрдаги ПФ–2107–Фармони.
- 3. Фавқулодда вазиятларда шошилиш тиббий ёрдам ташкил этиш юзасидан услубий ва норматив материаллар тўплами. Тошкент, 1997 й. Абу Али ибн Сино номидаги тиббий адабиётлар нашриёти.
- 4. Фуқаро муҳофазаси асослари (маърузалар тўплами) Т. 2003.
- 5. А.Хожибоев., Б. Шукуров., Т. Сулаймонов., К. Худойкулов., И. Раҳмонов Муҳофаза ва шошилиш тиббий ёрдам режаси. «Фуқаро муҳофазаси» журнали, 1-сон, 2002 й., 40- 41- б.
-

6. И.Р.Раҳмонов, У.Ваҳобов, Х.Ёқубов. Фавқулодда вазиятларда шикастланганларга биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш. Т. 2004. 62 б.

7. Биринчи ёрдам. Дарслик. Истиклол Т., 2000й.

Ильин А.А. Школа выживания в природных условиях. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2001. – 384 с.

8. Основы безопасности жизнедеятельности и первой медицинской помощи. Учебное пособие./Под общ. ред. Р.И.Айзмана, С.Г.Кривощекова, И.В.Омельченко. - 3-е изд., испр. и доп. – Новосибирск: Сиб. унив. изд-во, 2005. - 464 с.

9. Саломатлик энциклопедияси. Т., Ўзбек Совет Энциклопедияси Бош редакцияси, 1985. – 560 б.

10. Раҳмонов И., Ваҳобов Ў., Ёқубов Х. Фавқулодда ҳолатларда шикастланганларга биринчи тиббий ёрдам. “Фан” нашр., Т., 2004.

- **«ҲАЛОКАТЛАР ТИББИЁТИ»**

- бу табиий ва техноген тусдаги фавқулодда вазиятларда аҳоли саломатлигини сақлашга йўналтирилган махсус илмий-амалий тадбирлар мажмуи. (тиббиётнинг бир бўлаги)

Ташкил этиш принциплари:

- 1. ҳар бир поғонанинг самарадорлигини ошириш;**
- 2. самарали раҳбарлик қилиш (замонавий алоқа воситалари ёрдамида);**
- 3. тиббий саралаш ва эвакуациянинг устуворлиги;**
- 4. таъминотнинг шошилинич тиббий ёрдам кучларидан ажралмаслиги.**

Асосий илмий вазифалари:

1. Тиббий ёрдам кўрсатиш:

- Биринчи тиббий ёрдам,
- Шифокоргача шошилиш ёрдам,
- Биринчи шифокор ёрдами,
- Малакали тиббий ёрдам,
- Ихтисослашган тиббий ёрдам.

2. Тиббий саралаш ўтказиш.

3. Тиббиёт мутахассисларига тиббий ёрдамни ўргатиш.

Асосий амалий вазифалари:

1. Шошинч тиббий ёрдамни режалаштириш, ташкил этиш;
2. Шошинч тиббий ёрдам куч ва воситалари шайлигини ошириш, бошқаришни такомиллаштириш;
3. Тиббиёт ходимлари ва бошқа мутахассисларнинг малакасини ошириш;
4. Куч ва воситаларни ҳисобга олиш, таҳлил қилиш, тезкорлиги ва самарадорлигини ошириш.

Тиббий ёрдамни ташкил қилиш

1. Жабрланганлар ўчоқларини тиббий разведка қилиш, жабрланганларни қидириб топиш ва қутқариш;
3. Жабрланганларни саралаш ва эвакуация қилиш;
5. Тиббий ёрдам бериш ва даволаш.

Ҳалокатлар тиббиётининг куч ва воситалари

1. Республика ихтисослашган (доимий шай) шошилинч тиббий ёрдам бригада(ИДШТЁБ)лари
2. Вилоят ихтисослашган шошилинч тиббий ёрдам бригада (ИШТЁБ)лари
3. Тез ёрдам бригадалари

РЕСПУБЛИКА ШОШИЛИНЧ ТИББИЙ ЁРДАМ ИЛМИЙ МАРКАЗИ

РЕСПУБЛИКА ШОШИЛИНЧТИББИЙ ЁРДАМ ИЛМИЙ МАРКАЗИ

Республика ИДШТЁБ вазифалари:

- шифохона шароитида малакали, ихтисослашган, узил-кесил ва якуний тиббий ёрдам кўрсатиш;
- халокат ўчоғида малакали ва ихтисослашган тиббий ёрдам элементлари бор биринчи шифокор ёрдами кўрсатиш;
- халокат ўчоғида ташкилий ва мувофиқлаштириш ёрдами кўрсатиш;
- бошқа хизматлар билан ўзаро ҳамкорлик;
- жабрланганлар ва хасталарни шикаст ўчоғидан ташқарига саралаш ва эвакуация қилишни ташкил этиш ва мувофиқлаштириш.

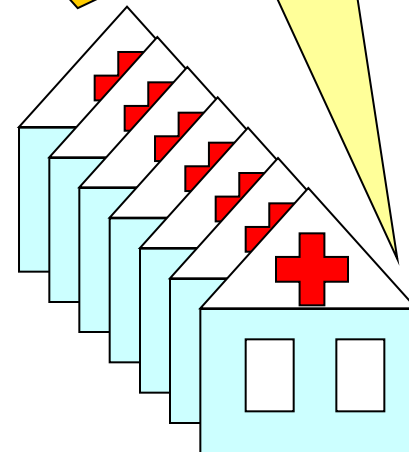
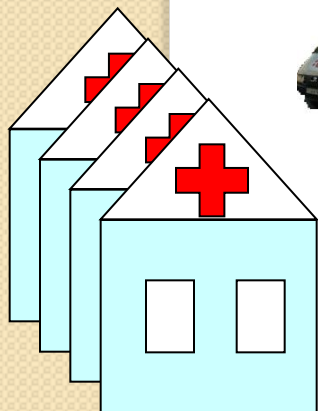
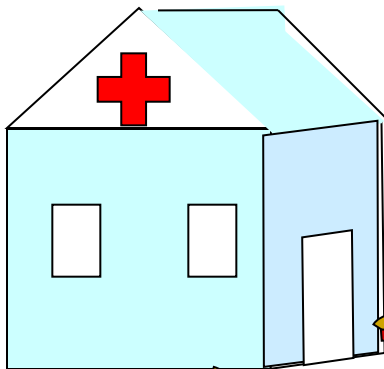
**РЕСПУБЛИКА ШОШИЛИНЧ ТИББИЙ
ЁРДАМ ИЛМИЙ МАРКАЗИ**

**ВИЛОЯТ ШОШИЛИНЧ ТИББИЙ ЁРДАМ
МАРКАЗИ**

**ТУМАН ШОШИЛИНЧ ТИББИЙ
ЁРДАМ МАРКАЗИ**

ФВ

худуди

Республика ИДШТЁБ таркиби:

- 1. Саралаш-эвакуация гуруҳи:
- 2. Жарроҳлик (нейрожарроҳлик) гуруҳи:
- 3. Қон томир жарроҳлиги гуруҳи:
- 4. Травматология гуруҳи:
- 5. Реанимация-анестезиология гуруҳи:

Вилоят ИДШТЁБ таркиби

Саралаш - эвакуация гурухи

Жарроҳлик бригадаси:

Нейрожарроҳлик бригадаси:

Қон қуйиш бригадаси

Комбустиологик бригада

Акушер-гинекологик бригада:

Болалар жарроҳлик бригадаси:

Психотерапевтик бригада:

Радиологик бригада:

Юқумли касалликлар бригадаси:

Токсикологик бригада:

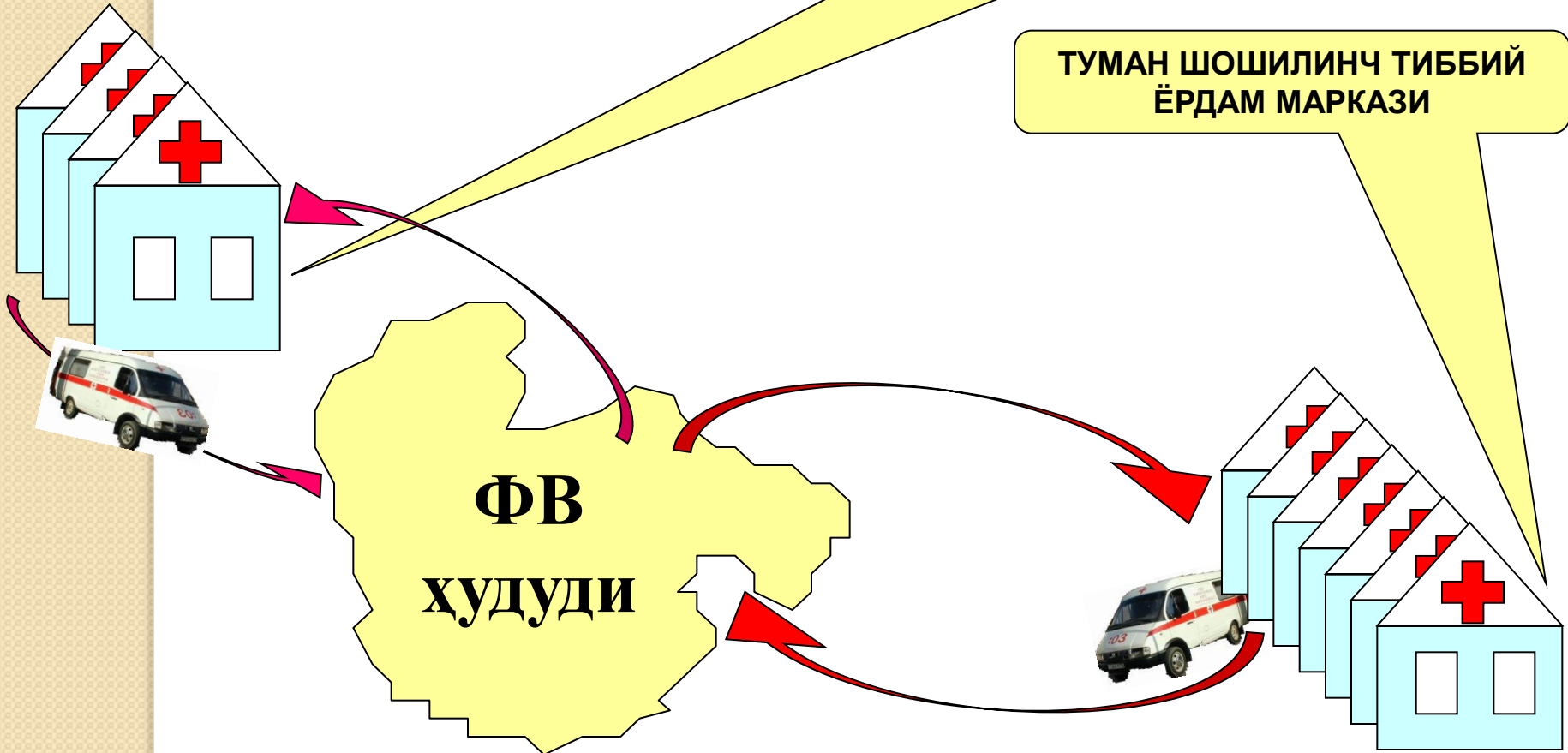
Педиатрик бригада:

Радиацион бригада:

**ВИЛОЯТ ШОШИЛИНЧ ТИББИЙ ЁРДАМ
МАРКАЗИ**

**ТУМАН ШОШИЛИНЧ ТИББИЙ
ЁРДАМ МАРКАЗИ**

**ФВ
худуди**

Тез ёрдам бригадалари вазифалари

- жабрланганларни қидириб топиш; биринчи тиббий ва биринчи шифокор ёрдами кўрсатиш;
- тиббий эвакуация;
- бошқа хизмат соҳалари билан яқин ва ўзаро ҳамкорликда ишлаш;
- санитария-гигиеник ва эпидемияга қарши тадбирлар ўтказиш.
- **Тез ёрдам бригадалари таркиби:**
- Шифокор-1
- Ҳамшира-2
- Санитар-1
- Шофёр-1

Эвакуация босқичлари

№	%	Жабрланганлар тоифаси	Кўрсатиладиган ёрдам
1	20	Шикаст даражаси ниҳоятда оғир, нажотсизлар.	Бу тоифа эвакуация қилинмайди, тинчлантирувчи, оғрик қолдириб, ухлатувчи дорилар билан мушкуллари осон қилинади
2	20	Оғир жароҳат олганлар	Кечиктирмай эвакуация қилиниб биринчи навбатда даволаш муолажалари ўтказилади.
3	20	Ўртача оғирликда жароҳатланганлар	Транспорт воситасида ҳар хил шароитда эвакуация қилинадиганлар
4	40	Енгил жароҳат олганлар	Амбулатория шароитида даволаш мумкин бўлганлар, улар транспорт ёрдамида эвакуация қилинмайди.

Жабрланишлар таснифи

	кичик	ўрта	катта
Ярадор бўлганлар ва ҳалок бўлганлар сони	25-100	101- 1000	1001 дан ортиқ
Касалхонага ётқизишга муҳтожлар сони	10-50	51-250	250дан ортиқ

Жабрланувчи Ҳолатини аниқлаш

- Эс-ҳушининг бор-йўқлиги
- Нафас олиши
- Юрак уриши
- Томир уриши
- Шикаст тури қандайлиги

- **Биринчи тиббий ёрдам кўрсатишдаги умумий қоидалар**

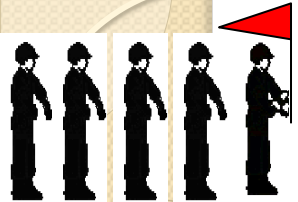
1. Воқеа жойини кўздан кечириш. (вазиятни баҳолаш)
2. Жабрланувчини бирламчи кўздан кечириш ва ҳаёти учун хатарли ҳолатларда зарурий ёрдам кўрсатиш. (зарарли таъсирни йўқотиш)
3. Тез тиббий ёрдамни чақириш.
4. Жабрланувчини иккиламчи кўздан кечириш ва тиббий ёрдам кўрсатиш.

- ***1. Воқеа жойини кўздан кечириш***

1. Воқеа содир бўлган жой хавф туғдирадими?
2. Қандай ҳодиса рўй берган?
3. Жабрланганлар нечта?
4. Атрофдагилар сизга ёрдам бера оладиларми?

Бирламчи тиббий ёрдам беришдаги умумий қоидалар

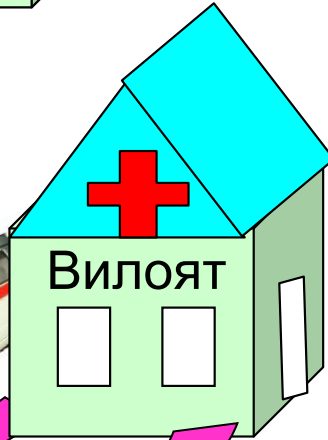
- 1. оғиз бўшлиги ва юқори нафас йўлларини текшириш (уларни бегона, ёт нарсалардан тозалаш).
- 2. нафас олиш ҳаракатларининг хусусияти ва қанчалик тезлигига баҳо бериш (ўпкани сунъий нафас олдириш ва юракни бевосита уқалаш).
- 3. юрак-қон томир тизими (томир уриш) аҳволига эътибор бериш.
- 4. сезги аъзолари, асосан кўриш аъзоларига (организм қандай таъсирланишига) баҳо бериш.
- 5. шикастланган кишининг нутқига баҳо бериш.

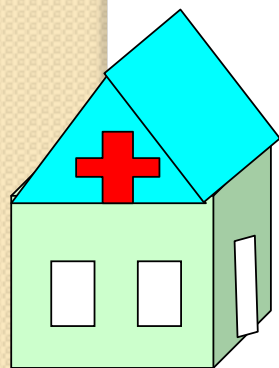
Сан. дружина

Респуб

Вилоят

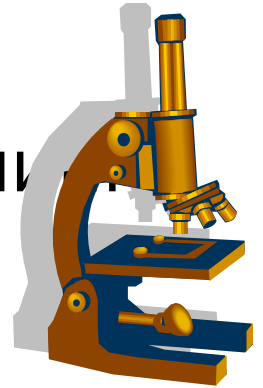

Туман

Биринчи тиббий ёрдам отряди

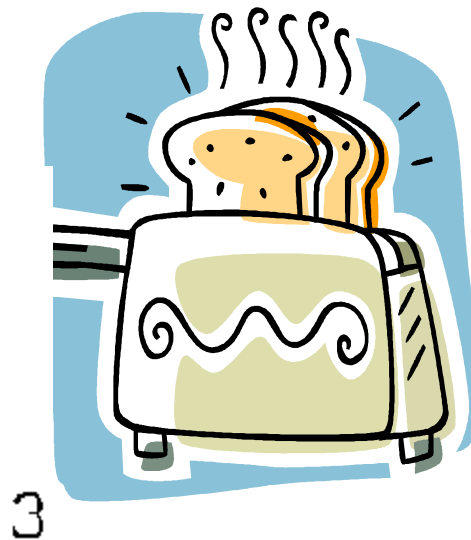
Юқумли касалликнинг пайдо бўлиш омиллари

1. Касаллик юқтирадиган манбани мавжудлиги;
2. Касаллик юқиш ва тарқалиш йўлларининг мавжудлиги;
3. Касалликка берилувчи одамларнинг мавжудлиги.

Касалликнинг юқиш йўллари

1. Ҳаво-томчи
2. Оғиз орқали
3. Қон орқали
4. Контакт йўли

Юқумли касалликлар пайдо бўлиш хавфи

1. Аҳоли зичлиги
2. Аҳолининг кўчиб юриши
3. Коммуникация тармоқларининг ишдан чиқиши
4. Соғлиқни сақлаш дастурларининг бажарилмай қолиши

Касаллик тарқалишининг олдини олиш

1. Кузатиш (обсервация)

- Касаллик ўчоғига киришни чеклаш
- Касаллик ўчоғидан чиқишни чеклаш
- Касаллик ўчоғидан ўтишни чеклаш

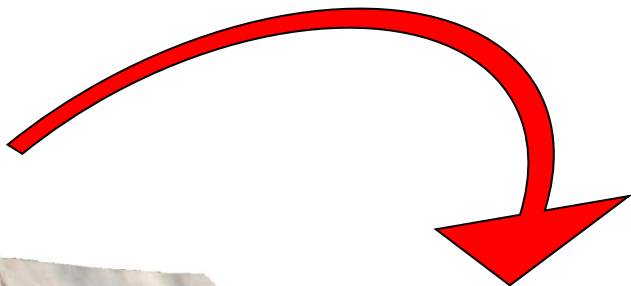
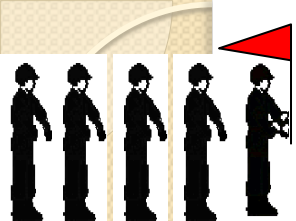
2. Карантин

- Касаллик ўчоғига киришни тақиқлаш
- Касаллик ўчоғидан чиқишни тақиқлаш
- Касаллик ўчоғидан ўтишни тақиқлаш

Касаллик тарқалишининг олдини олиш

1. Дезинфекция

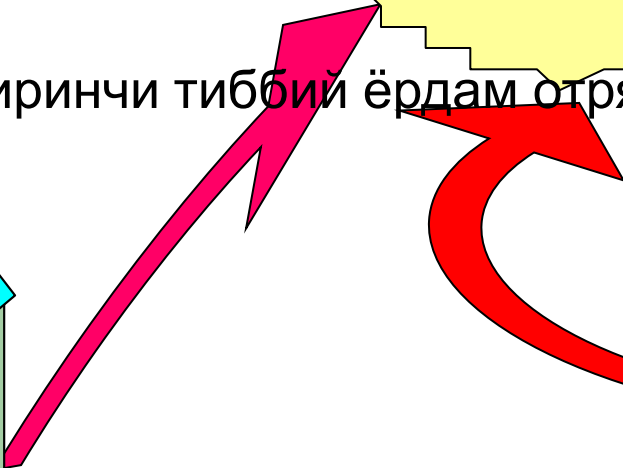
- Механик усул
- Физик усул
- Кимёвий усул

Эпидемияга
қарши бригада

Биринчи тиббий ёрдам отряди

СПБ